ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JULIANE KOKOTT
της 8ης Μαρτίου 2007 [1]

I — Εισαγωγή

1. Η υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως έχει ασκηθεί από το Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (στο εξής: ΓΕΕΑ) κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 15ης Ιουνίου 2005, Τ-7/04, Shaker κατά ΓΕΕΑ [2]. Το κύριο αντικείμενο της διαφοράς αποτελεί το ζήτημα της εκτίμησης του κινδύνου σύγχυσης μεταξύ ενός λεκτικού σήματος και ενός σύνθετου, λεκτικού και εικονιστικού, σήματος.

2. Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι δεν υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης μεταξύ των δύο επίμαχων σημάτων, διότι το δεσπόζον στοιχείο του σύνθετου σήματος συνίσταται σε μια παράσταση, οπότε δεν υπάρχει σε επαρκή βαθμό ομοιότητα με το λεκτικό σήμα. Αντίθετα, το ΓΕΕΑ υποστηρίζει ότι, αν γίνει συνολική εξέταση —δηλαδή λη-φθούν υπόψη τα φωνητικά και εννοιολογικά στοιχεία—, υφίσταται κίνδυνος σύγχυσης.

II — Νομικό πλαίσιο

3. Το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα [3] (στο εξής: κανονισμός 40/94), ρυθμίζει, μεταξύ των σχετικών λόγων απαραδέκτου, τον κίνδυνο σύγχυσης:

«Κατόπιν ανακοπής του δικαιούχου προγενέστερου σήματος, το αιτούμενο σήμα δεν γίνεται δεκτό για καταχώριση:

α) [...]

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

2 — Συλλογή 2005, σ. II-2305.

3 — ΕΕ 1994, L 11, σ. 1.

β) εάν, λόγω του ταυτοσήμου του ή της ομοιότητας με το προγενέστερο σήμα και του ταυτοσήμου ή της ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών που προσδιορίζουν τα δύο σήματα, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης του κοινού της εδαφικής περιοχής στην οποία απολαύει προστασίας το προγενέστερο σήμα. Ο κίνδυνος σύγχυσης περιλαμβάνει και τον κίνδυνο συσχέτισης με το προγενέστερο σήμα.

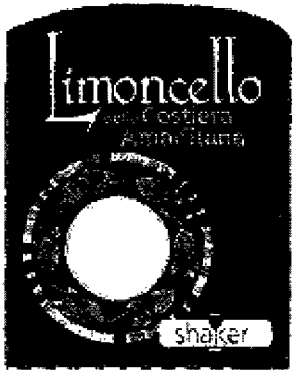
4. Η έβδομη αιτιολογική σκέψη διασαφηνίζει την έννοια του κινδύνου συγχύσεως στην περίπτωση ομοιότητας των προϊόντων και των υπηρεσιών: «ο κίνδυνος συγχύσεως, η εκτίμηση του οποίου εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, και ιδίως από το πόσο γνωστό είναι το σήμα στην αγορά, από τη σύνδεση που μπορεί να γίνει με το χρησιμοποιηθέν ή καταχωρηθέν σημείο, από τον βαθμό της ομοιότητας μεταξύ του σήματος και του σημείου και μεταξύ των σημαινομένων προϊόντων ή υπηρεσιών, αποτελεί την ειδική προϋπόθεση της προστασίας».

III — Το ιστορικό της διαφοράς και η απόφαση του Πρωτοδικείου

5. Στις σκέψεις 1 έως 13 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Πρωτοδικείο περιγράφει το ιστορικό της διαφοράς ως εξής [4]:

«1 Στις 20 Οκτωβρίου 1999 η προσφεύγουσα [η Shaker di L. Laudato & C. Sas (στο εξής: Shaker)] υπέβαλε στο Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ) αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί (στο εξής: κανονισμός 40/94).

2 Το σήμα του οποίου ζητήθηκε καταχώριση είναι το κατωτέρω παραστατικό σημείο:

4 — Οι προσθήκες και διαγραφές στις σκέψεις 1, 4 έως 6 και 10 είναι δικές μου.

3 Τα προϊόντα για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση του σήματος υπάγονται στις κλάσεις 29, 32 και 33, κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας για τη διεθνή ταξινόμηση προϊόντων και υπηρεσιών όσον αφορά την καταχώριση σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί (στο εξής: Διακανονισμός της Νίκαιας), έκαστο των οποίων προϊόντων αντιστοιχεί στην ακόλουθη περιγραφή:

— κλάση 29: "Κρέατα, ψάρια, πουλερικά και κυνήγι· εκχυλίσματα κρέατος· φρούτα και λαχανικά διατηρημένα (κονσέρβες), αποξηραμένα και μαγειρεμένα· ζελέ, μαρμελάδες, κομπόστες, αυγά, γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα· έλαια και λίπη βρώσιμα"·

— κλάση 32: "Ζύθος, μεταλλικά και αεριούχα νερά και άλλα μη οινοπνευματώδη ποτά· ποτά και χυμοί φρούτων· σιρόπια και άλλα παρασκευάσματα για ποτοποιία"·

— κλάση 33: "Οινοπνευματώδη ποτά (εκτός ζύθου)".

4 [...]

5 [...]

6 Κατόπιν [...] παρεμβάσεως του ΓΕΕΑ, η προσφεύγουσα περιόρισε την αίτησή της, όσον αφορά προϊόντα της κλάσεως 33, στο ηδύποτο από λεμόνια που προέρχεται από την Ακτή του Αμάλφι [και απέσυρε την αίτησή της σχετικά με την κλάση 32].

7 Η αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος δημοσιεύθηκε στο Δελτίο κοινοτικών σημάτων αριθ. 30/00, της 17ης Απριλίου 2000.

8 Την 1η Ιουνίου 2000 η Limiñana y Botella, SL (στο εξής: ανακόπτουσα) άσκησε κατά της ζητηθείσας καταχωρίσεως σήματος ανακοπή δυνάμει του άρθρου 42, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94.

9 Ο προβληθείς προς στήριξη της ανακοπής αυτής λόγος ήταν ο προβλεπόμενος από το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 κίνδυνος συγχύσεως μεταξύ, αφενός, του υποβληθέντος προς καταχώριση σήματος, στο μέτρο που αυτό είχε σχέση με προϊόντα της κλάσεως 33 του Διακανονισμού της Νίκαιας, και, αφετέρου, του [λεκτικού] σήματος της ανακόπτουσας που αφορούσε επίσης τα προϊόντα της κλάσεως 33 και είχε καταχωριστεί το 1996 στο Oficina

Española de Patentes y Marcas του Ministerio de ciencia y tecnología (ισπανικό γραφείο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και σημάτων), με την ονομασία:

"LIMONCHELO"

10 Με απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2002, το τμήμα ανακοπών του ΓΕΕΑ δέχθηκε την ανακοπή και, όπως ήταν επόμενο, αρνήθηκε την καταχώριση του σήματος [για την κλάση 33].

11 Το τμήμα ανακοπών [αιτιολόγησε] την απόφασή του στηριζόμενο, κατ' ουσίαν, στο γεγονός ότι υφίστατο, στην ισπανική αγορά, κίνδυνος συγχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, μεταξύ του υποβληθέντος προς καταχώριση σήματος και του προγενεστέρου σήματος, λαμβανομένου υπόψη του ταυτόσημου των σχετικών προϊόντων και των ομοιοτήτων μεταξύ των σημάτων. Όσον αφορά αυτό το πρώτο στοιχείο, το τμήμα ανακοπών κατέληξε στο συμπέρασμα αυτό ύστερα από ανάλυση των οπτικών, φωνητικών και εννοιολογικών ομοιοτήτων μεταξύ των επιμάχων σημάτων, απ' όπου προέκυπτε, σύμφωνα με το ΓΕΕΑ, ότι υφίστανται οπτικές και φωνητικές ομοιότητες μεταξύ του δεσπόζοντος στοιχείου του υποβληθέντος προς καταχώριση σήματος, που είναι ο όρος limoncello, και του προγενεστέρου σήματος.

12 Στις 7 Νοεμβρίου 2002 η προσφεύγουσα άσκησε ενώπιον του ΓΕΕΑ, δυνάμει των άρθρων 57 έως 62 του κανονισμού 40/94, προσφυγή κατά της αποφάσεως του τμήματος ανακοπών.

13 Με απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 2003 (στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση), το δεύτερο τμήμα προσφυγών απέρριψε το αίτημα της προσφεύγουσας. Κατ' ουσίαν, το τμήμα προσφυγών έκρινε, αφού προηγουμένως επισήμανε ότι τα προϊόντα του προγενεστέρου σήματος κάλυπταν αυτά του υποβληθέντος προς καταχώριση σήματος, ότι το δεσπόζον στοιχείο του υποβληθέντος προς καταχώριση σήματος ήταν ο όρος "limoncello" και ότι το υποβληθέν προς καταχώριση σήμα και το προγενέστερο σήμα ήσαν, οπτικώς και φωνητικώς, λίαν παραπλήσια, οπότε υφίστατο κίνδυνος συγχύσεως μεταξύ αυτών των δύο σημάτων.»

6. Το Πρωτοδικείο ακύρωσε την απόφαση του δεύτερου τμήματος προσφυγών του ΓΕΕΑ της 24ης Οκτωβρίου 2003, με συνέπεια να θεωρηθεί βάσιμη η προσφυγή που είχε ασκήσει η προσφεύγουσα ενώπιον του ΓΕΕΑ και να απορριφθεί η ανακοπή.

7. Το Πρωτοδικείο δέχτηκε ότι τα σχετικά προϊόντα ήσαν ταυτόσημα.

8. Όσον αφορά την ομοιότητα των σχετικών σημάτων, το Πρωτοδικείο επισήμανε ότι η ιδιαιτερότητα εν προκειμένω συνίσταται στο ότι ένα σύνθετο, λεκτικό και εικονιστικό, σήμα αντιτίθεται σε ένα λεκτικό σήμα. Ένα σύνθετο σήμα, του οποίου ένα από τα συστατικά στοιχεία είναι ταυτόσημο ή παρόμοιο προς άλλο σήμα, μπορεί να θεωρείται παρόμοιο προς αυτό το άλλο σήμα μόνον εάν αυτό το ταυτόσημο ή παρόμοιο συστατικό στοιχείο αποτελεί το δεσπόζον στοιχείο όσον αφορά τη συνολική εντύπωση που δίδει το σύνθετο σήμα.

9. Κατά το Πρωτοδικείο, η απεικόνιση του στολισμένου με λεμόνια στρογγυλού πιάτου πρέπει να θεωρηθεί ως το σαφώς δεσπόζον συστατικό στοιχείο του υποβληθέντος προς καταχώριση σήματος. Το στοιχείο αυτό δεν έχει τίποτα το κοινό με το προγενέστερο σήμα. Επομένως, δεν υπάρχει κανείς κίνδυνος σύγχυσης των δύο αυτών σημάτων από το ισπανικό κοινό, που αντιπροσωπεύει το κοινό αναφοράς στη συγκεκριμένη περίπτωση. Η οπτική, φωνητική και εννοιολογική ομοιότητα των όρων «limoncello» και «limonchelo» δεν αναιρεί την ορθότητα του παραπάνω συμπεράσματος.

10. Εξάλλου, κατά το Πρωτοδικείο, αφού δεν υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης μεταξύ των σημάτων, δεν χρειάζεται να εξεταστεί ο διακριτικός χαρακτήρας του προγενέστερου σήματος.

IV — Η αίτηση αναίρεσης

11. Η αίτηση αναίρεσης του ΓΕΕΑ στηριζόταν αρχικά σε δύο λόγους:

12. Πρώτον, το ΓΕΕΑ ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο ερμήνευσε και εφάρμοσε εσφαλμένα το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, διότι στήριξε το συμπέρασμά του ότι δεν υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης σε μια οπτική και μόνο εξέταση του σήματος του οποίου είχε ζητηθεί η καταχώριση.

13. Ο δεύτερος λόγος στηριζόταν στον προδήλως αντιφατικό και «παράλογο» χαρακτήρα της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Η αιτίαση αυτή στηριζόταν σε ένα χωρίο της απόφασης στα ιταλικά, του οποίου η διατύπωση ήταν, λόγω μεταφραστικού σφάλματος, αντιφατική. Αφού με διάταξη της 26ης Ιανουαρίου 2006, η οποία εκδόθηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 84 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, διορθώθηκε η «προφανής ανακρίβεια» της απόφασης στο σημείο αυτό, το ΓΕΕΑ παραιτήθηκε από τον δεύτερο λόγο αναίρεσης, όπως του είχε ζητήσει το Δικαστήριο.

14. Το ΓΕΕΑ ζητεί από το Δικαστήριο:

1) να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,

2) να καταδικάσει την εταιρία Shaker di L. Laudato & C. στα δικαστικά έξοδα.

15. Η Shaker αντιτάσσει τον ισχυρισμό ότι το Πρωτοδικείο, στην αποκλειστική αρμοδιότητα του οποίου εμπίπτει η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, εκτίμησε ορθά τα περιστατικά αυτά. Κατά συνέπεια, ζητεί από το Δικαστήριο:

1) να απορρίψει την αίτηση αναίρεσης,

2) να καταδικάσει το αναιρεσείον στα δικαστικά έξοδα.

V — Εκτίμηση

16. Το ΓΕΕΑ προβάλλει διάφορες αιτιάσεις σχετικά με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Αποφασιστική σημασία όμως έχει η κριτική του σχετικά με τη σύγκριση των δύο σημάτων από το Πρωτοδικείο.

17. Από την έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 40/94 προκύπτει ότι η ύπαρξη κινδύνου σύγχυσης «εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, και ιδίως από το πόσο γνωστό είναι το σήμα στην αγορά, από τη σύνδεση που μπορεί να γίνει με το χρησιμοποιηθέν ή καταχωρηθέν σημείο, από τον βαθμό της ομοιότητας μεταξύ του σήματος και του σημείου και μεταξύ των σημαινομένων προϊόντων ή υπηρεσιών». Ο κίνδυνος σύγχυσης πρέπει επομένως να εκτιμάται σφαιρικά, με βάση όλους τους παράγοντες που έχουν σημασία στη συγκεκριμένη υπόθεση [5].

18. Το Πρωτοδικείο αναγνώρισε βέβαια, με τη σκέψη 49 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, την ανάγκη σφαιρικής σύγκρισης των δύο σημάτων, αλλά εξέθεσε στη συνέχεια, με τη σκέψη 50, τα εξής:

«Κατά συνέπεια, πρέπει να θεωρηθεί ότι ένα σύνθετο σήμα, ένα εκ των συστατικών στοιχείων του οποίου είναι ταυτόσημο ή παρόμοιο προς άλλο σήμα, πρέπει να θεωρείται ως παρόμοιο προς αυτό το άλλο σήμα μόνον εάν αυτό το συστατικό στοιχείο αποτελεί το δεσπόζον όσον αφορά την συνολική εντύπωση που δίδει το σύνθετο σήμα.»

19. Την αρχή αυτή καθιέρωσε το Πρωτοδικείο με την απόφαση MATRATZEN [6] και

5 — Απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1997, C-251/95, SABEL (Συλλογή 1997, σ. I-6191, σκέψη 22).

6 — Απόφαση του Πρωτοδικείου της 23ης Οκτωβρίου 2002, T-6/01, Matratzen Concord κατά ΓΕΕΑ — Hukla Germany (MATRATZEN) (Συλλογή 2002, σ. II-4335, σκέψη 33).

στη συνέχεια την εφάρμοσε σε πληθώρα αποφάσεων [7]. Τίθεται όμως το ζήτημα πώς πρέπει να γίνει η αξιολόγηση όταν το σήμα δεν έχει κανένα δεσπόζον συστατικό στοιχείο ή όταν υπάρχουν πολλά στοιχεία του που να έχουν ιδιαίτερα έντονο χαρακτήρα.

20. Ήδη στην απόφαση Matratzen το Πρωτοδικείο σχετικοποίησε την αρχή που καθιέρωσε με την ίδια αυτή απόφαση. Κατά το Πρωτοδικείο, η αρχή αυτή δεν σημαίνει ότι μόνον ένα από τα στοιχεία που συναποτελούν το σύνθετο σήμα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να συγκρίνεται με ένα άλλο σήμα. Αντίθετα, κατά τη σύγκριση αυτή, τα επίμαχα σήματα πρέπει να εξετάζονται το καθένα ως ενιαίο σύνολο. Εντούτοις, δεν αποκλείεται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να κυριαρχούν στη συνολική εντύπωση που δημιουργεί ένα σύνθετο σήμα στη μνήμη του σχετικού κοινού ένα ή περισσότερα από τα στοιχεία που το συναποτελούν [8].

21. Στη σχετικοποίηση αυτή στηρίχθηκε και το Δικαστήριο προκειμένου να απορρίψει την αναίρεση που είχε ασκηθεί κατά της απόφασης Matratzen [9]. Η αρχή ότι μπορεί να υπάρχει ομοιότητα των σημάτων μόνον αν υπάρχει ταύτιση με το δεσπόζον στοιχείο περιγράφει επομένως μόνο μία συγκεκριμένη κατηγορία περιπτώσεων [10]. Η κατηγορία αυτή συγκεκριμενοποιείται με τον ορισμό του δεσπόζοντος στοιχείου ενός σήματος στη σκέψη 50 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Το στοιχείο αυτό πρέπει να «μπορεί από μόνο του να δεσπόζει στην εικόνα του σήματος αυτού που το οικείο κοινό διατηρεί στη μνήμη του, οπότε όλα τα λοιπά συστατικά στοιχεία του σήματος είναι αμελητέα όσον αφορά τη διδόμενη από αυτό συνολική εντύπωση». Μόνο αν *όλα* τα άλλα συστατικά στοιχεία του σήματος είναι αμελητέα μπορεί το δεσπόζον στοιχείο να αποτελέσει το μόνο κριτήριο για την εκτίμηση της ομοιότητας.

22. Η γενική αυτή αρχή, αν η εφαρμογή της περιοριστεί στις περιπτώσεις στις οποίες στα

7 — Αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 8ης Μαρτίου 2005, Τ-32/03, Leder & Schuh κατά ΓΕΕΑ — Schuhpark Fascies (JELLO SCHUHPARK) (Συλλογή 2005, σ. II-1, σκέψη 39), της 4ης Μαΐου 2005, Τ-359/02, Chum κατά ΓΕΕΑ — Star TV (STAR TV) (Συλλογή 2005, σ. II-1515, σκέψη 44), της 11ης Μαΐου 2005, Τ-390/03, CM Capital Markets κατά ΓΕΕΑ — Caja de Ahorros de Murcia (CM) (Συλλογή 2005, σ. II-1699, σκέψη 46), και Τ-31/03, Grupo Sada κατά ΓΕΕΑ [GRUPO SADA] (Συλλογή 2005, σ. II-1667, σκέψη 49), της 25ης Μαΐου 2005, Τ-352/02, Creative Technology κατά ΓΕΕΑ — Vila Ortiz (PC WORKS) (Συλλογή 2005, σ. II-1745, σκέψη 34), της 7ης Ιουλίου 2005, Τ-385/03, Miles International κατά ΓΕΕΑ [BIKER MILES] (Συλλογή 2005, σ. II-2665, σκέψη 39), της 13ης Ιουλίου 2005, Τ-40/03, Murúa Entrena κατά ΓΕΕΑ — Bodegas Murúa (Julián Murúa Entrena) (Συλλογή 2005, σ. II-2831, σκέψη 52), της 24ης Νοεμβρίου 2005, Τ-135/04, GfK κατά ΓΕΕΑ — BUS (Online Bus) (Συλλογή 2005, σ. II-4865, σκέψη 59), και Τ-3/04, Simonds Farsons Cisk κατά ΓΕΕΑ — Spa Monopole (KINJI by SPA) (Συλλογή 2005, σ. II-4837, σκέψη 46), της 21ης Φεβρουαρίου 2006, Τ-214/04, Royal County of Berkshire Polo Club κατά ΓΕΕΑ — Polo κατά Lauren (ROYAL COUNTY OF BERKSHIRE POLO CLUB) (Συλλογή 2006, σ. II-239, σκέψη 39), της 23ης Φεβρουαρίου 2006, Τ-194/03, Il Ponte Finanziaria κατά ΓΕΕΑ — Marine Enterprise Projects (BAINBRIDGE) (Συλλογή 2006, σ. II-445, σκέψη 94), της 15ης Μαρτίου 2006, Τ-35/04, Αθηναϊκή Οικογενειακή Αρτοποιία κατά ΓΕΕΑ — Ferrero (FERRO) (Συλλογή 2006, σ. II-785, σκέψη 48), και της 13ης Ιουνίου 2006, Τ-153/03, Inex κατά ΓΕΕΑ — Wiseman (Kuhhaut) (Συλλογή 2006, σ. II-1677, σκέψη 27).

8 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 6 απόφαση του Πρωτοδικείου Matratzen (σκέψη 34). Βλ. επίσης απόφαση του Πρωτοδικείου της 16ης Μαρτίου 2005, Τ-112/03, L'Oréal κατά ΓΕΕΑ — Revlon (FLEXI AIR) (Συλλογή 2005, σ. II-949, σκέψη 79).

9 — Διάταξη της 28ης Απριλίου 2004, C-3/03 P, Matratzen Concord κατά ΓΕΕΑ (MATRATZEN) (Συλλογή 2004, σ. I-3657, σκέψη 32).

10 — Βλ. συναφώς και τις προτάσεις που ανέπτυξε ο γενικός εισαγγελέας Jacobs στις 9 Ιουνίου 2005 στην υπόθεση C-120/04, Medion (απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2005, Συλλογή 2005, σ. I-8551, σημείο 33).

σύνθετα σήματα υπάρχει ένα δεσπόζον στοιχείο, το οποίο θέτει σε δεύτερη μοίρα όλα τα άλλα στοιχεία του, δεν αντιφάσκει επομένως προς την απόφαση που εξέδωσε στη συνέχεια το Δικαστήριο στην υπόθεση Medion [11]. Με την απόφαση εκείνη το Δικαστήριο συνήγαγε την ύπαρξη κινδύνου σύγχυσης από ένα στοιχείο που δεν είχε δεσπόζοντα χαρακτήρα.

23. Η υπόθεση αφορούσε τον συνδυασμό ενός προγενέστερου σήματος (του σήματος LIFE) με μια επωνυμία κατασκευαστή (THOMSON LIFE), η οποία θεωρούνταν το δεσπόζον ή κυρίαρχο στοιχείο του σύνθετου σήματος. Στην περίπτωση αυτή, όταν ιδίως η επωνυμία του κατασκευαστή είναι ευρέως γνωστή στο κοινό, υπάρχει ο κίνδυνος το κοινό αυτό να θεωρεί ότι τα εμπορεύματα που καλύπτονται από το προγενέστερο σήμα έχουν την ίδια προέλευση με τα εμπορεύματα που καλύπτονται από το σύνθετο σήμα [12]. Ο κίνδυνος σύγχυσης, που στην υπόθεση Medion έγινε δεκτό ότι μπορούσε να υπάρχει, οφειλόταν επομένως στο ότι στην αντίληψη του κοινού υπέπιπτε όχι μόνο το δεσπόζον στοιχείο, αλλά και ένα άλλο, το οποίο ήταν ταυτόσημο με το προγενέστερο σήμα. Το δεύτερο αυτό ακριβώς στοιχείο δεν μπορούσε επομένως να θεωρηθεί αμελητέο, όσον αφορά τη γενική εντύπωση που δημιουργούσε το σήμα. Στην περίπτωση αυτή δεν θα μπορούσε συνεπώς να έχει εφαρμογή η αρχή που παρατίθεται στη σκέψη 50 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

24. Το κρίσιμο ζήτημα εν προκειμένω είναι συνεπώς αν το Πρωτοδικείο διαπίστωσε πράγματι, με βάση τον δικό του ορισμό, ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση ενείχε ένα δεσπόζον στοιχείο που να καθιστά όλα τα άλλα συστατικά στοιχεία του αμελητέα. Το Πρωτοδικείο πάντως δεν προέβη σε καμία τέτοια διαπίστωση.

25. Αντίθετα, το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 57 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, εκθέτει ότι το πιάτο έχει έντονο διακριτικό χαρακτήρα σε σχέση με τα λοιπά στοιχεία και διαπιστώνει, με τη σκέψη 58, ότι το πιάτο καλύπτει σχεδόν πλήρως τα ευρισκόμενα στο κάτω μέρος του υποβληθέντος προς καταχώριση σήματος δύο τρίτα του σήματος αυτού, ενώ η λέξη «limoncello» καλύπτει μόνον ένα μεγάλο μέρος του άνω ενός τρίτου του εν λόγω σήματος. Κατά τη σύγκριση καθενός από τα υπόλοιπα συστατικά στοιχεία του υποβληθέντος προς καταχώριση σήματος, στην οποία προβαίνει με τις σκέψεις 60 επ., το Πρωτοδικείο περιορίζεται στη διαπίστωση ότι κανένα από αυτά δεν έχει δεσπόζουσα θέση. Καμία όμως από τις φάσεις αυτές της εξέτασης δεν οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το πιάτο δεσπόζει τόσο πολύ στο εν λόγω σήμα, ώστε όλα τα υπόλοιπα στοιχεία να πρέπει να θεωρηθούν αμελητέα.

26. Κατά συνέπεια, το προς καταχώριση σήμα δεν ενέχει, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις του Πρωτοδικείου, κανένα στοιχείο που να μπορεί να αποτελέσει, σύμφωνα με τη μέθοδο που έχει καθιερώσει το Πρωτοδικείο, το μόνο κριτήριο για τη σύγκριση των δύο σημάτων, προκειμένου να εξακριβωθεί αν

11 — Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2005, C-120/04, Medion (Συλλογή 2005, σ. I-8551, σκέψεις 32 επ.).

12 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 11 απόφαση Medion (σκέψεις 31 και 34).

υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης. Αντίθετα, τα δύο σήματα έπρεπε να αποτελέσουν αντικείμενο σφαιρικής εκτίμησης από την άποψη του κινδύνου σύγχυσης. Επειδή η εκτίμηση αυτή δεν έγινε, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ενέχει νομικό σφάλμα και πρέπει να αναιρεθεί.

VI — Επί των συνεπειών της αναιρέσεως

27. Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, σε περίπτωση αναιρέσεως της αποφάσεως του Πρωτοδικείου, το Δικαστήριο μπορεί είτε να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να αναπέμψει την υπόθεση στο Πρωτοδικείο για να την κρίνει.

28. Αν το Δικαστήριο αποφάσιζε να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, θα έπρεπε να προβεί σε εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, και συγκεκριμένα στη σύγκριση των δύο σημάτων, χωρίς να βασιστεί στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών αποτελεί όμως έργο του Πρωτοδικείου. Επιπλέον, οι διάδικοι δεν ανέπτυξαν ισχυρισμούς ενώπιον του Δικαστηρίου σχετικά με τα πραγματικά ζητήματα αυτά. Το Δικαστήριο θα μπορούσε το πολύ να λάβει υπόψη του τα δικόγραφα που κατέθεσαν οι διάδικοι πρωτοδίκως, χωρίς όμως να έχει στη διάθεσή του τα αντεπιχειρήματα που διατυπώθηκαν ενδεχομένως κατά την προφορική διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου. Για τον λόγο αυτό, είμαι της γνώμης ότι η υπό εξέταση υπόθεση δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο πρέπει να την αναπέμψει στο Πρωτοδικείο για να την κρίνει.

VII — Επί των δικαστικών εξόδων

29. Αν το Δικαστήριο αναπέμψει την υπόθεση στο Πρωτοδικείο, δεν χρειάζεται, κατά το άρθρο 122 του Κανονισμού Διαδικασίας, να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων, τα οποία θα διακανονιστούν με την οριστική απόφαση που θα εκδοθεί επί της διαφοράς.

30. Διαφορετική απόφαση για τα έξοδα μπορεί καταρχήν να ληφθεί μόνο σε σχέση με τον δεύτερο λόγο αναίρεσης. Το ΓΕΕΑ παραιτήθηκε από αυτό τον λόγο αναίρεσης, διότι ο λόγος αυτός στηριζόταν σε μεταφραστική αβλεψία στην απόφαση του Πρωτοδικείου, η οποία διορθώθηκε μετά την υποβολή της αίτησης αναίρεσης, και συγκεκριμένα με τη διάταξη που εκδόθηκε στις 26 Ιανουαρίου 2006 κατ' εφαρμογή του άρθρου 84 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου. Θα μπορούσε επομένως να τεθεί το ερώτημα αν θα ήταν ορθό να βαρύνουν τα σχετικά με τον λόγο αυτό έξοδα έναν από τους διαδίκους. Εν προκειμένω όμως, αυτός ο λόγος αναίρεσης έχει τόσο περιορισμένη σημασία, ώστε δεν ενδείκνυται να ληφθεί υπόψη χωριστά κατά τον διακανονισμό των εξόδων.

VIII — Πρόταση

31. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο:

«1) να αναιρέσει την απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Ιουνίου 2005, Τ-7/04, Shaker di L. Laudato & C. Sas κατά Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (Συλλογή 2005, σ. II-2305),

2) να αναπέμψει την υπόθεση στο Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για να την κρίνει,

3) να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα.»